

THESES

EX VNIVERSA
ARISTOTELIS PHILOSOPHIA

Quas

IN CELEBERRIMA ET ELECTO-
RALI VNIVERSITATE INGOL-
STADIENSI.

Disputandas proposuere

TRES E SOCIETATE IE-
SV METAPHYSICÆ STV-
DIOSI.

AD DIEM 30. IVNII.

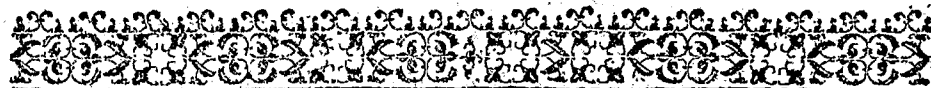
ANNO clv. lxx. xxix.

INGOLSTADII

Typis GREGORII HAENLINI.

DIVÆ VIRGINI
MAGNAE MATRI
PATRONAE MAXIMAE
POSITIONES HAS
TRIENNALIS LABORIS
ARGUMENTVM
ÆTERNVM ADDICTI
CLIENTES
CONSECRANT.

THESES
EX VNIVERSA PHILO-
SOPHIA.

EX LOGICA.

THESIS. I.

Logica docens est virtus intellectualis, propriè dicta scientia, absolute practica, secundum quid speculativa; illi obiectum Formale quod est operatio mentis dirigibilis in modo cognoscendi, eademque finis principalis, ut dirigibilis ad regulas logicas. Logica utens sunt habitus aliarum scientiarum, & forsitan etiam Topica, prout diriguntur, præceptis logicis probabilius moraliter tantum concurrentibus.

2. Materiale uniuersale est natura formaliter vna, seu indiuisa per prædicata essentialia; formale est vnitas præcisionis, & quod hanc vnitatem consequitur, aptitudo inueniendi multis, & tam hæc quam illa in statu existentia obiectiuæ naturæ conuenit, sit verò uniuersale qua tale, & metaphysicum, per notitiam absolutam, directam, abstractiuam, logicum per reflexam & comparatiuam, vtrumque non ab intellectu agente sed possibili. In prædicatione actuali uniuersalitas non deperditur.

3. Uniuersale ut genus analogum quinque sub se numerat species, non tamen immediatas, Genus, Speciem, Differentiam, Proprium, Accidens. Tam genus quam species vti in vna tantum specie aut individuo conseruari, ita ab his etiam abstrahi possunt. Nulla differentia in suo conceptu formali includit genus, aut differentiam superiorem. Proprium in ratione uniuersalis constituitur tam per respectum ad suam speciem aut genus, quam ad inferiora, ad quæ vna cum subiecto descendit.

4. Prædicamentum est alicuius generis summi realis & quæ sub ipso sunt naturalis dispositio. Horum censentur decem, quædam inter se distincta realiter, quædam ratione, quædam per denominationem tantum extrinsecam substantiam dominantem. Ponuntur verò singula in prædicamento, ut aptissima sunt de inferioribus prædicari, substantia in concreto, accidentia in abstracto.

5. Substantia est ens per se existens, diuiditur in primam & secundam tanquam analogum in analogata. Relatio prædicamentalis est entitatiuè fundamentum & terminus, adeoque denominatio partim intrinseca à fundamento, partim extrinseca à termino, vtraque de essentiali illius conceptu, illa quæ à fundamento est in recto, quæ à termino in obliquo, & illo non ut formaliter respectiuo, sed ut absoluto, reali & realiter distincto. Præter hæc

ter hanc datur etiam relatio transcendentalis, eaque affecta dicuntur, quorum entitas dependet à possibilitate termini.

6. Ratio formalis signi desumitur ab aptitudine proxima aliquid significandi, orta vel ex nexu physico, vel libero instituentis arbitrio, utroque tamen cognito. Vox in aëre prolata significat ex instituto & conceptum vltimum loquentis, & rem quam naturaliter conceptus hic significat. Præter hæc, scripta etiam voces & primò quidem significant.

7. Enunciatio mentalis formaliter est vnus numero conceptus, simplex, expressè copulam, confusè extrema repræsentans. Contradictionis de futuro contingente altera pars determinatè vera, altera falsa est, nec vera eadem specie manens falsa esse potest, aut cõtra. Verbum Est in propositionibus de tertio adiacente omnem perfectionem essentialem verbi non tamen accidentalem habet.

8. Syllogismus essentialiter conclusionem, præmissas vt partes integrantes inuoluit; necessitant illæ per se non tantum quoad speciem sed etiam exercitium actus; conclusionem efficiunt moraliter, non necessariò præhabito iudicio reflexo de bonitate illationis. Maius extremum in secunda & tertia figurâ est, quod prædicatur in conclusione, minus, quod subijcitur, adeoque in his indirecti modi non dantur.

9. Demonstrationis potissimæ medium est solâ definitio subiecti; effectus illius est scientia, quæ est cognitio iudicatiua certa & euidens rei necessaria per aliud; versatur circa res vniuersales, necessarias, æternas &c. vnitatem suam desumit secundum diuersam abstractionem à materia. Habitus principiorum distinctus ab intellectu pro multiplicitate obiectorum specie diuersus est, & per accidens tantum discursiuus.

EX PHYSICA.

10. Physica est scientia speculatiua corporis naturalis, qua talis: Principia illius in fieri numerantur tria, Materia, Forma, & Priuatio; in facto esse forma & subiectum. Materia prima habet propriam existentiam, ferturque in formas tam accidentales quam substantiales, etiam semel destructas, appetitu non elicitò, sed innato, ex cuius potentia omnes, exceptâ solâ animâ rationali, educuntur.

11. Vnio inter materiam & formam est modus substantialis vel accidentalis pro ratione partium, vnus ac simplex, materialis, ideoque inherens materiæ vt subiecto, adhærens formæ tanquam termino intrinseco, vtriusque actuale formale exercitium, creabilis à Deo, vti & modi alij omnes excepta sustentatione. Compositum à partibus vnitatis non distinguitur. Priuatio quæ est carentia formæ in subiecto apto per sui desitionem in esse actuali principij constituitur.

12. Natura est principium & causa motus & quietis eius, in quo est, primo per se & non secundum accidens, vbi non actiuum modò sed & passiuum principium intelligitur. Causa est principium per se influens esse in aliud. In actu primo per vim quandam cauandam ab eptitate causæ non distinctam, in actu secundo per influxum realem distinctum constituitur. Sunt autem Materialis, Formalis, Efficiens, Finalis, sæpe inter se formaliter tantum distinctæ.

13. Causæ materialis effectus mediati sunt vnio, generatio, forma materialis, vltimatus est compositum; in hunc influit per receptionem, in illos per generationem passiuam seu sustentationem. Causa formalis primariò per vnionem, qua informatio est, causat compositum, secundariò expulsiõnem præexistentis formæ, naturâ posteriorem introducit, nec per modum causæ nec dispositionis prærequisitam.

14. Effi-

14. Efficientis causalitas in actu secundo est actio, modalis entitas, ab agente, termino, & passo distincta modaliter, ab ipsa passione, si creatiua non sit, ratione tantum; recipitur autem actioeductiua in subiecto termini producti, creatiua in ipso termino, estque accidentalis vtraque; etsi productiua sit substantiæ.

15. Accidens alterius ad extra producti accidentis est causa principalis: Substantia in sui productione dependet tam ab accidete quam substantia, ab hac vt principali, ab illo vt instrumentali causâ, vtraque concurrente immediatè. Ens quodlibet per se respectu Dei habet potentiam obedientialem ad producendum quodlibet in ratione instrumenti. Actus & potentia in quibus nulla est proportio, probabilius per nullam potentiam sibi inuicem vniri possunt.

16. DEVS vt causa prima & vniuersalis concurret ad omnes creaturarum actiones, influxusque est idem Dei qui creaturarum, hæc ad speciem quidem, ille ad indiuiduum actus determinat. Vnus idemque effectus absolutè à duabus causis totalibus in eodem genere pendere non potest; sicut nec quicquam seipsum, nec causæ se inuicem, aut termini suas causalitates realiter physice causare possunt.

17. Finis causalitas in actu primo est bonitas rei, in actu secundo terminatio actualis alicuius habitudinis ad ipsum qua bonus est. Mouet intentionaliter supposita sui cognitione tanquam conditione. Bruta propter finem non agunt, sed in finem aguntur à DEO & naturâ.

18. Quantitas est ens absolutum realiter strictè distinctum à substantia & accidentibus, diuisibile in partes proportionales in infinitum; huius essentia consistit in aptitudine, extensione partium cum exigentiâ impenetrabilitatis; tres numerat species, lineam, superficiem, corpus; partes suas omnes possibiles nec actu habet, nec absolute habere potest.

19. Datur indiuisibilia realia positiua continuatiua, & terminatiua eaque modalia, subiectatur in indiuisibilibus materiæ vel quantitatis, partes adhesionè tantum afficiunt. Infinitum actu nec de facto est præter DEVM, nec in vllò entium genere etiam per absolutam potentiam esse potest.

20. Motus est actus entis in potentia quatenus in potentia; distinguitur modaliter à subiecto & termino materiali vel spiritali, ab actione & passione tantum ratione. Tam instantaneus quam successiuus rationem specificam desumunt maxime à termino ad quem, indiuidualem ab eodem agente, termino & subiecto. Velocitas & tarditas motus sunt denominationes formaliter relatiuæ, quibus ad se inuicem referuntur motus respectu transiti à se spatij.

21. Præter locum extrinsecum datur vbi quoddam intrinsecum, per quod formaliter aliquid constituitur alicubi; produciatur ordinariè per motum localem, specificam rationem, quæ essentialis non est, desumit à fixis mundi partibus; numericam à subiecto. Idem locus duo corpora, & vnum corpus duo vbi naturaliter habere non potest, supernaturaliter non implicat.

22. Vacuum tantum supernaturali potentia conceditur; in eo motus, alteratiui in quo & locales aliqui fieri possunt. Ratio temporis formaliter sumpti nihil superaddit durationi motus primi mobilis, quam denominationem extrinsecam ab intellectu mensurante actu vel potentia; duratio verò seu tempus intrinsecum est relatio seu coexistentia rei cum tempore extrinseco.

23. Mundus quoad entia permanentia, non verò quoad successiua ab æterno potuit existere.

existere. Cælum est corpus naturale, simplex, diuersæ speciei ab elementis; materiâ à sub-
lunaribus differt, quæ toties diuersæ speciei est, quot diuersæ specie formæ cælestes siue in
stellis, siue in cælis ipsis deprehenduntur.

24. Stante terra cælum mouetur motu circulari ab assistente intelligentiâ, nec vllum
fidus aut cælum diuersis motibus distinctis, sed realiter vno, apparenter multiplici mouetur;
motus iste vt conditio applicat substantiam cæli tum per lucem tum per calorem in hæc in-
feriora agentem; actiuitati huic anima rationalis, adeoque liberum hominis arbitrium
nullo modo subiacet, nisi indirectè tantum.

25. Elementa sunt quatuor, Ignis, Aër, Aqua, Terra. Centrum magnitudinis terræ
probabiliter idem est cum centro grauitatis. Grauitas & leuitas qualitates ferentes vel à
medio vel ad medium specie essentiali differunt: grauitas verò à quæ & terræ; leuitas item
ignis & aëris speciem eandem participant. Elementa, quæ qualitates has in summo non
habent à contrariâ compleri verisimile est.

26. Datur præter has qualitas alia, impulsus scilicet latius projectorum, siue sursum
siue deorsum aliouè tendat idem specie manet; producitur actione alteratiuâ per se in in-
stanti per accidens successiuè, conseruatur à Deo, ab eoque solo destruitur. Mobile in
puncto reflexionis quiescit partim negatiuè partim priuatiuè, reflexus autem motus pro-
ducitur ab impulsu, non quem proijciens, sed obstaculum impressit.

27. Formæ substantiales in generatione naturali incipiunt intrinsicè & extrinsicè
desinunt. Entia spiritualia quin extrinsicè possint incipere nihil obstat. Ad omnem a-
ctionem naturalem requiritur contactus Mathematicus & Physicus inter agens & passum,
item immediatio virtutis vel suppositi. Deus etsi omniparsens non esset, & interim om-
nipotens, in distanti loco effectum producere posset.

28. Nihil seipsum destruit aut producit totaliter & directè. Simile non agit in simile
secundum gradum etiam si illud densius sit, nec minus intensum in magis intensum. Datur
vera positiua reactio & repassio secundum eandem partem. Reproductio quod naturalis
non sit, oritur ex eo, quod Deus causas secundas ad eundem numero effectum reprodu-
cendum non determinat, ideoque supernaturaliter possibilis est.

29. Generatio substantialis per se instatanea per accidens successiuâ formaliter con-
sistit in vnitione formæ cum materiâ. Corruptio generationi opposita, est ens merè nega-
rium, in quâ non fit resolutio vsque ad materiam primam quo ad omnes formas acciden-
tales, nec substantiales partiales in viuentibus, sit tamen quoad substantiales totales non
subordinatas.

30. Alteratio ex naturâ suâ motus successiuus continuus, supernaturaliter in instanti
fieri potest. Intensio fit per additionem gradus ad gradum in eadem parte subiecti. Gra-
dus omnes eiusdem specificæ & individualis perfectionis sunt: Elemento cuiuslibet qualitas
vna conuenit in summo, vna in prope summo; quodlibet generari potest ex quolibet im-
mediatè, facilius symbolum ex simbolo.

31. Mixtio est miscibilium alteratorum vnio; constituitur adæquatè per vnitionem
formæ mixti cum materiâ miscibilium, & in vnitione continuatiuâ materialium; inadæ-
quatè & formalissimè per productionem formæ mixti, in quo elementa non actu sed virtu-
te tantum manent.

32. Materia meteororū remota est terra & aqua, propinqua vapor & exhalatio, sunt
plerumque in terrâ vel aëre ab ipsâ substantiâ cæli, solis, aliorumque siderum influxu. Ab e-
lementis accidentaliter ferè tantum differunt. Galaxia est congeries ingens minutissima-
rum

rum stellarum in firmamento. Iris oritur in nube roridâ oppositâ soli ex reflexionera-
diorum, videturque communiter sub angulo semirecto.

33. Anima est actus primus corporis naturalis organici potentia vitam habentis. Triâ
animarum, quatuor animatorum censentur genera. Anima rationalis formaliter est sen-
sitiua & vegetatiua; idem est iudicium sensitiuæ ad vegetatiuam. Omnes diuisibiles sunt
in partes homogeneas, exceptâ rationali. Probabilius vniges, capilli, humores in cor-
pore &c. ab animâ non informantur, quemadmodum ossa, caro dentes &c.

34. Actum vitalem essentialiter constituunt actio physica, terminus & vnio inter ter-
minum & viuens, vitaliter à Deo creari non potest. Potentiæ distinguuntur realiter ab
animâ, ab eaque in primo instanti generationis procedunt effectiuè; si organicæ sint sub-
iectantur in organo & probabiliter in materiâ, si inorganicæ in ipsâ animâ, quam etiam in
statu separationis comitantur.

35. Anima effectiuè principaliter immediatè, instrumentaliter potentiæ in actus vita-
les influunt, in quibus actus intrinsicè vitales, in alijs aliisque subiectis extrinsicè vita-
les recipiuntur. Potentiarum genera secundum Arist. sunt quinque; specificantur hæc im-
mediatè ab actibus, mediatè ab obiectis, formaliter & sub certa considerabilitate, & modo
in illa tendendi, sumptis.

36. Animæ vegetatiuæ potentiæ principales nutritiua, augmentatiua, generatiua in-
ter se entitatiuè non distinguuntur, ab ijs tamen ministeriales, inter se itidem indistinctæ,
realiter diuersæ sunt. Augmentatiua nouam quantitatem præexistenti motu per se non
necessariè successiuo vnit. Viuentia habent terminum magnitudinis & paruitatis determi-
natum, non item substantiæ inanimatæ & accidentiæ.

37. Radicalis raritas & densitas consistit in certâ qualitatum primarum temperie de-
terminante quantitatem ad profundendam ex se extensionem partium, vbi nec vacuum
nec penetrationem corporum dari certum est. Nutritiua formaliter tendit in productio-
nem animæ in alimento & vnitione ipsius animæ quoad esse vel quoad inesse.

38. Obiectum sensus proprium est quod per propriam speciem vt quod, commune
quod per eandem realiter proprii speciem cognoscitur vt quo, nec hoc sine illo vel naturaliter
vel supernaturaliter, sicut nec substantiæ aut spiritus sentiri possunt. Res indiuisibiliter exi-
stens, item obiectum absens aut omnino non existens supernaturaliter tantum sentitur.
Sensus super suam sensationem se non reflectunt; lædi etiam à sensibili, indirectè tamen, &
nonnunquam falli possunt.

39. Sensus externi sunt Visus, Auditus, Odoratus, Gustus, Tactus. Ad omnes hos a-
ctualiter exercendos requiruntur species impressæ, productæ ab obiecto per medium vsque
ad organum, & in ipso organo; sunt qualitates accidentales, materiales, diuisibiles exten-
siuè ex parte subiecti, & obiecti, probabiliter non virtuales tantum sed etiam formales ima-
gines obiecti esse possunt.

40. Obiectum visus est color & lux intentionalis & realis; lux ad speciem sui profun-
dendam non indiget reali sui diffusionem per medium, alia visibilia omnia indigent. Visio fit
in tunica retinâ, receptâ specie ab obiecto. Auditio fit proximè in pellicula instrata super
peluim osseam, pro obiecto habet sonum realem & intentionalem.

41. Olfactus in processibus nasillaribus residentis obiectum est odor. Sapor à gustu
in linguâ & neruis gustatorijs; quatuor primæ qualitates & quædam secundæ à tactu in ner-
uis, carne & partibus membranaceis sentiuntur. Sensus internus realiter vnus, potestate
multiplex in cerebro residet, versatur circa omnium externorum obiecta, eorumque sen-
satio-

sationes, non improbabiler etiam circa proprias. Illi subordinatus appetitus sensitivus undecim actus numerat. Dolor & voluptas nihil aliud sunt quam actus appetitus præsupposito actu sensationis obiecti convenientis vel disconvenientis.

42. Anima rationalis est actus substantialis, spiritualis, indivisibilis, immortalis & incorruptibilis, à solo Deo creabilis, vna specie in omnibus hominibus, in singulis numero diversa. Intellectus agens & possibilis connotato tantum differunt. Species omnes intelligibiles sunt qualitates spirituales, impressæ producuntur vna cū potentiâ à phantasiâ tantquam comprincipio instrumentalij; concurrunt tantum determinatiuè & formaliter (quod & de sensibus intelligendum est) ad speciem expressam.

43. Earum rerum dantur species intelligibiles propriæ, quarum sensibiles, reliquarum omnium abstractiuæ vel negatiuæ. Voluntas tendit in bonum vel malum actu fugæ vel prosecutionis, dependet in operando ab intellectu applicante per modum conditionis bonitatem finis; est potentia libera, ipsumque formaliter liberum arbitrium hominis; liberæ aliæ si quæ sunt, per participationem tales sunt. Status separationis animæ est præternaturalis & mixtus, nec propriè naturalis, nec violentus.

44. Datur habitus qui in intellectu & phantasiâ entitatiuè à speciebus. impressis probabiliter non sunt distincti; inveniuntur habitus maximè in voluntate, & aliquo modo etiam in appetitu; producuntur totaliter ab actibus vitalibus; producent ipsi suos actus moraliter non physicè; augentur dupliciter, extensiuè in productione plurium specie actuum, intensiuè eiusdem actus circa idem obiectum repetitione, etiam minus intensi, quam ipse habitus sit; destruantur vero per se ad positionem contrarij, vt scientia ad positionem erroris.

EX METAPHYSICA.

45. Metaphysica est scientia speculativa, rectè etiam sapientia dici potest, quod vniuersalissimè sese extendit, versaturque circa obiectum cognitu difficillimum, ens scilicet reale prout abstrahit ab omni materia re & ratione, principaliter circa Deum, per accidentem tantum & secundario circa ens rationis.

46. Ens respectu Dei & creaturarum, item respectu substantiæ & accidentis est analogum attributionis. Dantur iuxta hæc attributionis, etiam proportionalitatis analogia propria & metaphorica. Minus principalia non habent appellationem sui nominis merè ab extrinseco tanquam à formâ, sed ab intrinsecâ quadâ formalitate, cum ordine tamen ad formâ extrinsecâ tanquam terminum. Conceptus omnium est non nisi cõsusus & inadæquatus.

47. Proprietates entis sunt vnum, verum, bonum, strictè identificatæ cum ente. Vnitas est carentia cuiuscunque diuisionis vel distinctionis. Distinctio alia est realis, alia rationis ratiocinatæ, alia ratiocinantis, &c. Veritas est conceptibilitas quædam in ente secundū quâ intellectus actualis vel possibilis intelligitur aptus cõcipere rem taliter, qualis in se est.

48. Gradus metaphysici tam generici & specifici inter se, quam ab individuali differentia non realiter strictè, nec modaliter, sed ratione ratiocinatâ distinguuntur, sicut & essentia ab existentia. Subsistentia est modus substantialis, quo vltimatè substantia in existendo perficitur, & incommunicabilis alteri vt supposito redditur, distinguitur modaliter à substantia creatâ, quæ ab alienâ nisi increatâ terminari non potest.

49. Ens rationis proprie dictum fit solum per actum formaliter falsum, qui esse potest vel in apprehensione simplici circa obiectum complexum, vel in iudicio ipso; illud Deus non facere, cognoscere tamen potest. Excluduntur ab ijs denominationes extrinsecæ, negationes, priuationes, relationes rationis, nisi quod fundamentum præbeant intellectui alio modo, quam in se sint circa eas versandi.